

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Matias Mäkynen

TKI-toiminnan ja –politiikan strategiset valinnat –seminaari

TIN, 8.11.2024

Ennakoitavuus ja
pitkäjänteisyys

Vipuvaikutus

Kokonaisvaltaisuus

Tieteen vapaus
sekä tutkimuksen
ja koulutuksen
laatu

Vaikuttavuus

Kilpailullisuus

Yhteistyö

Kansainvälisyys

Globaalien
haasteiden
tunnistaminen

Teknologia- ja
toimialaneutraalius

Työryhmä linjasi
TKI-järjestelmän
kehittämisen
periaatteista

Työryhmän loppuraportti, päälinjauksia

1. TKI-järjestelmän **johtamisen ja koordinaation vahvistaminen**, ml. tutkimus- ja innovaationeuvoston (TIN) uudistaminen ja parlamentaarisen TKI-työn jatkaminen (luku 4.1)
2. **Osaamistason nostaminen ja T&K-työvoimaan saatavuuden lisääminen** (mm. tohtorikoulutus, osaamisperäisen maahanmuuton lisääminen; luku 4.2)
3. **TKI-yhteistyön vahvistaminen** (4.3)
4. T&K-toiminnan **kansalliset painopisteet ja strategiset valinnat** (luku 4.4)

Sisältö

1	Johdanto	8
2	TKI-järjestelmä ja T&K-rahoitus.....	13
2.1	Suomen TKI-järjestelmän ja T&K-rahoituksen tilannekuva	13
2.2	Muuttuva tutkimus- ja innovaatiopolitiikka	26
3	Valtion T&K-rahoituksen lisääminen.....	28
4	TKI-järjestelmän ja T&K-rahoituksen keskeiset kehittämistarpeet	31
4.1	TKI-järjestelmän johtaminen ja ohjaus	33
4.2	Osaaminen ja T&K-työvoiman saatavuus	35
4.3	TKI-yhteistyön vahvistaminen.....	40
4.4	T&K-toiminnan kansalliset painopisteet ja strategiset valinnat	42
4.5	T&K-rahoitus.....	44
4.6	T&K-rahoituksen seuranta ja vaikuttavuuden arviointi	55
4.7	Tutkimus- ja innovaatiomyönteinen toimintaympäristö	58

4.4 T&K-toiminnan kansalliset painopisteet ja strategiset valinnat

Linjaus: Strategisten painopisteiden valinnat ja niihin johtava valmistelu toteutetaan uudistetun tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla (ks. myös luku 4.1.). Prosessi toteutetaan avoimesti. Yhteiseen keskusteluun on tarpeen osallistaa kaikki TKI-toimijat, kuten elinkeinoelämä, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, kansalliset TKI-rahoittajat, kaupungit ja alueet sekä muut TKI-toimijat. Valintaprosessissa tunnistetaan globaalit muutoksen suunnat, vihreän siirtymän vaatimukset, kasvun edellytykset ja reunaehdot sekä määritellään strategiset valinnat ja tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehitystarpeet siten, että TKI-politiikkaa voidaan suunnata vihreää siirtymää edistävällä tavalla. Painopistevalintojen tulee perustua tutkittuun tietoon sekä systemaattisesti ja laajasti kerättyyn ajankohtaiseen tietopohjaan, jota päivitetään tarpeen mukaan. Sitoutuminen valintoihin on tärkeää.

Miksi strategisia valintoja?

- Valintoja TKI-järjestelmässä tehdään koko ajan jatkuvasti
 - Järjestelmän yhteinen suunta
 - Demokratisointi - politisointi
- Pienen maan rajalliset taloudelliset ja inhimilliset resurssit
- TKI-toiminnan tulokset vaativat pitkäjänteisyyttä – ei poukkoilua hallituskausittain
 - 2030 tavoitteena 4%/BKT - TKI-toiminnan tuloksia siitä eteenpäin

Miten valintoja tehdään?

- Tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla
 - Parlamentaarinen sitoutuminen tärkeää
- Avoimesti ja osallistaen
 - TKI-toimijoiden sitoutuminen
- Tutkittuun tietoon perustuen sekä systemaattisesti ja laajasti kerättyyn ajankohtaiseen tietopohjaan
- Kestävyyshaasteet
- Polkuriippuvuudet ja epävarmuus
- Valinnat ja niiden perusteet ovat poliittisia, teki ne kuka vain

Mihin valinnoilla tähdätään?

- Useita tavoitteita
 - Kestävyys
 - Kilpailukyky
 - Oikeudenmukaisuus
- Muutos on jatkuvasti käynnissä eikä valinnoilla voida muuttaa historiallista hetkeä
 - Sektoreiden yhteen kietoutuneisuus siirtymässä
 - Geopolitiikka ja omavaraisuus
- Kotimaiset arvoketjut, osaamiskeskittymät, ekosysteemit

Mihin valinnoilla vaikutetaan?

- T&K-rahoituksen suuntaamiseen
- TKI-järjestelmän kehittämiseen
- Suomen osaamistarpeisiin
- Kaupallistettavaan potentiaaliin?

Mitä strategisten valintojen ei pidä olla?

- Voittajien valintaa teknologia-, toimiala- tai yritystasolla
- Business as usualin betonointia
- Uusien porttien rakentamista nouseville aloille
- Pelkkää kapeasti ymmärrettyä teknologiaa

Tekoälyn suomalainen pioneeri teki tiedettä unis-saankin

Julkaistu: 2.5.2022

Teuvo Kohonen loi 1980-luvulla tekoälytutkimuksen tärkeän merkkipaalun: itseorganisoidun kartan. Intohimoinen tutkija vaati työlle omistautumista ja julkaisi oppikirjan vielä 80-vuotiaana.

KIITOS!

Matias Mäkynen

matias.makynen@eduskunta.fi